

ОБЕЛЕЖЈЕ

Благодарение на културниот мецена, господинот Ѓорѓија - Џорџ Атанасоски во градот под Марковите кули, Прилеп, е поставен грандиозен споменик на Александар III Македонски, единствен во Македонија.

"Александар не е само крал на Македонците, тој е крал на визијата на светот. Тој бил визионер, не бил поробувач, бил најголемиот обединувач на народите. Затоа се ангажирав да го изградиме споменикот на Александар Македонски и да му го подарам не само на својот град Прилеп, туку и на сите Македонци", гордо кажа господинот Атанасоски на денот на свеченото откривање на споменикот.

ТРИУМФАЛНИОТ ПАТ НА ГИ ТРЕСЕШЕ И СВЕТСКИТ

ТЕАТАР

Премиерата "Демонот од Дебармало" со потпис на Слободан Унковски, режисер од голем калибар, не толку во Македонија колку во светот, особено на Балканот, како и Горан Стефановски, надалеку познатиот драмски писател, предизвика вистински "бум" во Драмскиот театар, кој токму со оваа претстава пот-

сети дека опстојува веќе шеесеттина години. И кога веќе се спомна оваа театарска куќа, загрепчани, безмалку паднале во несвест од она што го виделе, што таа им го прикажала на гостувањето. На ХТВ1 во главните вести било кажано "Дојде Македонија, покажа што е театар и си отиде". Изведбата на Никола Ристановски, велат странските критичари, била повеќе од игра. Публиката го поздравувала со аплауз по секоја сцена. На крај - оваци, цвеќиња, бакнежи. И повторно оваци. Тоа му донесе "Златен венец", кој му го додели жириго на фестивалот МЕС во Сараево.

ИЗЛОЖБИ

Со триумфалниот пат на македонските книжни икони во САД се постигна уште еден успех значаен за Македонија. Македонското катче во Македонскиот

Милева ЛАЗОВА

И ова "2006 Лето" во неделникот "Македонско сонце" свое место најде и "убавиот" сектор - културата. "Фината" култура на публиката ѝ понуди она што всушност таа и сака да го види - богати културни содржини, кои се случуваа во сите културни институции, како во македонската метропола, така и во другите градови низ Републикава. Изборот за кој настан да го проследиме навистина беше тежок, затоа што буквално нè "бомбардираа" со покани за изложби, промоции на книги, театарски претстави, културни манифестации, филмски премиери...

Меѓутоа..., би било убаво кога годината на заминување би можеле да ја запомнине само по добрите нешта, но многубројните незадоволства во културните кругови повторно фрлија темна сенка врз неа. Така, културата ја следеа бројни афери, гафови, неправилности, полемики, кавги на релација Министерство за култура и луѓето чија работа е тесно поврзана со оваа сфера. И кога политиката ќе се вмеша во еден ваков креативен сектор, тогаш сè е јасно. За жал, 2006 година беше година и на парламентарни избори што значеше нова влада, нови министри. Па, така секој министер стар или нов, мора да "игра" по теркот на оние кои го поставиле, без разлика дали греша или не, а последиците од тоа се очигледни. Но, за разлика од другите сектори - политика, економија, здравство, социјала итн., серијата културни настани ги засенија сите тие негативни влијанија кои се неизбежни и во македонското културно пулсирање. Сепак, Македонија бележеше и бележи значителни успеси во областа на културата, кои се доволно големи за да се гордееме со нив.

Министерството за култура, она што го вети, делумно и го реализира. Меѓу најзначајните проекти беше уметноста од Македонија да се претстави во Австралија, а потоа во Германија и во Италија. Секако вредно за спомнување е и отворањето културни центри во Истанбул, Париз, Рим, Берлин, Белград и во Тирана, меѓутоа не згаснаа ниту оние во Њујорк, Софија и во Крањ.

МАКЕДОНСКАТА КУЛТУРА Е МЕТРОПОЛИ

центар во Њујорк, ги отвори вратите за изложбата "Графички листови XVIII-XIX век" од збирката на Музеј Прилеп. Следеа ред интересни изложби како "Градски костими" претставена во Бугарија, 88 стари и ретки книги од библиотеката "Браќа Миладиновци" беа изложени во Париз, а во Музеј на Македонија беше поставена несекојдневна изложба за слепи лица, "Во допир со Антиката" од Лувр.

ФИЛМ

Кога станува збор за филмот чии потписници се македонски автори, може да се каже дека 2006 година беше многу "плодна". Дека и во светот на филмската продукција, Македонија не поткликна доказ се и снимените филмови (некои од нив веќе и премиерно прикажани), "Бал-кан-кан", "Караула", "Коски", "Јас сум од Титив Велес", "Контакт"...

Веднаш, по прикажувањето во Германија, македонската публика не чекаше долго за да ја види премиерата на филмот "Тајната книга", како што тоа претходно беше случај со нашите филмови. А, за филмот "Прашина" на светски познатиот режисер Милчо Манчевски се зборуваше дека ќе биде филм кој Македонија ќе ја внесе на светската филмска мапа. И тоа се потврди. "Прашина" и "Пред дождот", произведени од "работилницата" на Милчо Манчевски, се ставени во една од најреномираните енциклопедии на светскиот филм "Синема Тудеј", која ја претставува светската кинематографија низ анализи на филмовите и трендовите кои доминираа во последниве триесетина години. Но, за жал, филмот "Пред дождот", кој и по 10 години го привлекува вниманието на светот и кој, според "Њујорк тајмс", е на списокот на илјада најдобри филмови на сите времиња, сè уште го нема ниту на ВХС, ниту на ДВД формат во матичната земја.

ЛИТЕРАТУРА

И во областа на литературата 2006 година навистина беше богата. Беа промовирани многу книги, за кои нема доволно простор за сите да се спомнат. Меѓутоа, неизбежно е да се потсети на промоцијата на долгоочекуваниот обемен научен труд на кој макотрпно се работеше - Вториот том од Толковниот речник на македонскиот јазик, чија промоција се совпадна со Денот на македонскиот јазик. Новитет во оваа сфера, кој е за поздравување, е што американската агенција за авторски права "Викторија" од Њујорк, набрзо ќе почне со брендирање на македонски писатели на светскиот литературен пазар. Прво дело и прв македонски автор кој ќе влезе во конкуренција меѓу популарните светски хитмејкери е најновиот роман на академик Божин Павловски "Убавицата и Мародерот". Презентирираниот истражувачки проект "По трагите на писмото и јазикот на Античките Македонци" на академик Томе Бошевски и проф. д-р Аристотел Тентов на МАНУ и во јавноста предизвика серија позитивни критики и кометари, вредна книга која потврдува многу нешта кои беа долго побивани од страна на македонските непријатели!

МАНИФЕСТАЦИИ

И годинава традиционално се "случуваа" по 45. пат Струшките вечери на поезијата кога беа одбележани 145-годишнината од излегувањето на Зборникот на браќата Миладиновци, 100-годишнината од раѓањето на Леополд Седар Сенгор, лауреат на манифестацијата во 1975 година и 85-годишнината од раѓањето на Блаже Конески, "Денови на македонска музика", Интернационален фестивал на филмската камера "Браќа Манаски", традиционалната манифестација "Европски денови на културно наследство", Скопско лето 2006 и Охридско лето, кои беа "зачинети" со изложби, претстави, музички настани, промоции...

МУЗИКА

За Симон Трпчески не треба многу да се зборува затоа што тоа постојано се прави секаде на Земјинава топка. Неговото беспрекорно музицирање, како и секогаш досега, не ги остава рамнодушни љубителите на сериозната музика. Сè тоа резултираше со бескрајно долги аплаузи, овации, бис... Но, тој не ги заборава и своите обожаватели во Македонија. Симон повторно им приреди вистинско уживање со целовечерниот концерт во Универзалната сала. Тоа се однесува и за мега ѕвездата Тоше Проески, кој со засилено темпо граби напред кон светските продуцентски куќи, но никогаш не ги заборава неговите фанови, кои не се малку. А за маестро Борис Трајанов, од неодамна Артист на мирот на УНЕСКО, што уште да се каже што не се знае. Продолжува и натаму по цели 20 години да ги полни светските оперски сцени, да собира овации... Калиопи во Хрватска беше пречекана како

ѕвезда, но и скопската публика ја "почести" со прекрасен концерт, со кој одбележа 30 години од кариерата. "Добровечер Скопје! Добровечер Македонија! Ова е 'Леб и сол'! Свртевме едно кругче надвор и еве сме дома. Ова е десетти наш концерт во Скопје. Последен. Затоа подгответе се за долга журка!" По неколкунеделна турнеја низ поранешните ЈУ републики, каде собраа повеќе од 35.000 нивни почитувачи, оваа култна група го оддржа дадениот збор и направи одлична свирка во која постарите генерации се сеќаваа на младите денови, а младите во живо уживаа со песните со кои им растеле родителите. Иако за еуровизиската песна "Нинанајна" се зборуваше дека е плагијат, сепак Елена Ристеска замина за Грција и достоино ја претстави Македонија на традиционалната Евровизија. Во Скопје одамна немало толку добра журка, коментираше публиката, додека уживаше во концертот на англиското дуо "Пет шоп бојс", на настапите на Иги Поп и на Брајан Фери.